

Näkökulmia tehtävien ja kuvien käsittelyyn

15. Turvallisuus on perustarve

Tehtävä 1

Tutustu sivun 135 listaan Suomen turvallisuusuhkista.

a) Mitkä niistä tuntuvat todellisilta? Perustelee.

Näkökulmia:

- **Maailmantalouden kriisit:** Suomi on osa maailmantaloutta, ja kriisit vaikuttavat myös Suomeen.
- **Teknologiaan tai kriittisiin toimintoihin kohdistuvat häiriöt sekä tietoverkkohyökkäykset:** Esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Venäjän, mutta myös muiden valtioiden harjoittamat jo toteutetut toimet ovat todellisia turvallisuusuhkia.
- **Lähialueiden kriisit ja konfliktit:** Itämeren alueella Venäjän aiheuttama kasvanut jännite vaikuttaa Suomen haluun lisätä turvallisuusyhteistyötä muiden Pohjoismaiden kanssa.
- **Sotilaallisen voiman käyttö:** Venäjän lisääntynyt sotilaallisen voiman käyttö varsinkin Ukrainassa on herättänyt pelkoa siitä, että Venäjä pyrkisi laajentumaan myös Baltian tai laajemmin Itämeren alueella.
- **Joukkotuhoaseet:** Kansainvälisen jännityksen kasvu ja johtavien suurvaltojen sotilaallinen uhittelu lisää mahdollisuutta joukkotuhoaseiden käyttöön, tai ainakin niiden käytön kynnyksen on laskenut.
- **Terrorismi:** Terroristi-isku on periaatteessa mahdollinen, sillä terroristit pyrkivät iskemään yllättäviin kohteisiin.
- **Järjestäytynyt rikollisuus, huume- ja ihmiskauppa:** Rikollinen toiminta on jo nyt kansainvälistä.
- **Tarttuvat taudit, pandemiat:** Suomi on jo joutunut näitä uhkia torjumaan. Taustalla on ihmisten lisääntyvä liikkuminen.
- **Ilmastonmuutos:** Muutos on maailmanlaajuista, eikä Suomi pysty välttämään sitä, mutta sen lieventämiseen voidaan osallistua. Ilmastonmuutos aiheuttaa muutoksia myös Suomen ekosysteemissä ja tulee vaikuttamaan paitsi talouteen ja työhön myös ihmisten arkeen.
- **Energian ja luonnonvarojen saatavuuteen liittyvät kysymykset sekä pula ruoasta ja puhtaasta vedestä:** Jatkuva talouden kasvu voi aiheuttaa vaikeuksia saada raaka-aineita ja energiaa.
- **Väestökehitys:** Se voi vaikeuttaa ruokahuoltoa ja aiheuttaa esimerkiksi pakolaisaaltoja.

b) Pohdi, mitkä viranomaiset varautuvat listan uhkiin. Miten?

- Kaikissa listan uhissa on kansainvälinen tai globaali taso, joten niitä torjutaan kansainvälisellä yhteistyöllä.
- Kaikki Suomen viranomaistahot – esimerkiksi poliisi, puolustusvoimat, palo- ja pelastusviranomaiset, tulli ja rajavartiolaitos – varautuvat kyseisiin uhkiin. Lisäksi Euroopan unionin viranomaiset osallistuvat varautumistoimiin.
- Viranomaiset tekevät toimintasuunnitelmia erilaisten uhka- ja kriisitilanteiden varalta, ja tilanteita myös harjoitellaan.
- Uhkatilanteita pyritään estämään ennakoinnilla ja valvonnalla.
- Uhkia pyritään estämään myös lainsäädännöllä.
- Viranomaiset tekevät yhteistyötä keskenään ja ulkomaisten kollegojen kanssa.
- Yhteiskunnan kannalta tärkeille toiminnolle on suunniteltu varajärjestelmiä. Lisäksi valtio pitää yllä valmiusvarastoja, joiden avulla uhkien seurannaisvaikutuksia voidaan heikentää.

Tehtävä 2

Millä eri tavoilla turvallisuus voidaan määritellä?

- Valtion turvallisuus koostuu sisäisestä ja ulkoisesta turvallisuudesta.
- Sisäinen turvallisuus tarkoittaa kaikkien sellaisten uhkien – esimerkiksi rikollisuuden ja taloudellisten ongelmien – torjumista, jotka vaarantavat maassa olevien ihmisten, yritysten ja yhteisöjen turvallisuuden.
- Ulkoinen turvallisuus tarkoittaa varautumista sellaisiin uhkiin, jotka tulevat maan rajojen ulkopuolelta.
- Nykyisin sisäinen ja ulkoinen turvallisuus kietoutuvat väistämättä yhteen, koska niihin sisältyvät uhat voivat olla yhteisiä. Esimerkiksi kansainvälinen rikollisuus, terrorismi ja ympäristökatastrofit voivat tulla Suomen ulkopuolelta, mutta ne vaikuttavat ja heikentävät Suomen sisäistä turvallisuutta.

Tehtävä 3

Miksi viranomaisilla on kriisitilanteessa oikeus puuttua kansalaisten perusoikeuksiin?

- Kriisitilanteissa yhteiskunnan ja yhteisön etu on tärkeämpi kuin yksilön etu.
- Rajoittamalla yksilön perusoikeuksia – esimerkiksi määräämällä epäilyttäviä henkilöitä turvasäilöön – voidaan suuremmalle ihmisryhmälle luoda turvallisempi tilanne.
- Perusoikeuksien rajoittaminen – esimerkiksi ulkonaliikkumiskielto ydinonnettomuuden jälkeen – voi joissain tilanteissa suojella kansalaisia.

Tehtävä 4

a) Minkälaista yhteistyötä eri EU-maiden viranomaiset tekevät?

- tietojenvaihtoa (esim. poliisi-, raja-, ulkomaalais- ja oikeusviranomaiset)
- kyberuhkien torjuminen ja kyberturvallisuuden kehittäminen

b) Mitä ongelmia yhteistyössä voi esiintyä?

- Tietojenvaihto on toiminut huonosti tai sitä ei ole ollut lainkaan (esimerkiksi epäilyttävien henkilöiden liikkumisesta EU:ssa).
- Tieto on sirpaloitunutta eri maihin, ja yhteisiä tietokantoja on liian vähän.

Tehtävä 5 (nettitehtävä)

Etsi mediasta kolme uutista tai artikkelia, jotka liittyvät Suomen turvallisuuteen. Tiivistä niiden sisältö muutamaa virkkeeseen.

- opiskelijan oma vastaus